

Opdrachtgever

IWI

Inspectie Werk en Inkomen
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Onderzoek

Instroom WWB

Startdatum – 1 november 2005

Einddatum – 27 april 2007

Categorie

Toezicht en functioneren van sociale
zekerheid

In de bijstand, en dan

Doel en vraagstelling

In dit onderzoek richt de inspectie zich op de activiteiten van gemeenten om uitkeringsgerechtigden aan het werk te krijgen, vlak nadat ze de uitkering voor het eerst hebben gekregen. In die periode hebben de WWB'ers relatief veel kans om weer aan het werk te komen. IWI onderzoekt op welke wijze de gemeenten de nieuwe uitkeringsgerechtigden begeleiden in het eerste jaar van de uitkering en wat de resultaten daarvan zijn. IWI maakt een vergelijking van de effectiviteit van diverse werkwijzen van gemeenten.

Conclusie

De inspectie heeft onderzoek gedaan in hoeverre de uitvoering van de WWB door de gemeenten leidt tot uitstroom van pas ingestroomde bijstandsccliënten uit de uitkering en/of naar werk. IWI deed een representatief onderzoek naar dossiers in de periode van 1 januari 2005 tot 1 maart in het najaar van 2006 volgden nog interviews met case managers van sociale diensten. Uit het onderzoek blijkt dat er bij de uitvoering van de WWB nog geen sprake is van een "sluitende aanpak", waarbij iedere arbeidsplichtige cliënt binnen een jaar na instroom in de bijstand óf de bijstand heeft verlaten, óf een traject krijgt aangeboden. De helft van de mensen die in de bijstand komen, heeft na een jaar nog steeds een uitkering. Van hen heeft na het eerste jaar zestig procent nog geen re-integratieaanbod gekregen. De inspectie is van mening dat het eerste jaar juist benut moet worden om mensen te activeren. Vooral nu de controle bij een aanvraag voor bijstand strenger is en er naar verhouding meer mensen met lagere kansen zijn aangewezen op begeleiding naar werk door de gemeente. De Wet werk en bijstand (WWB) biedt gemeenten grote ruimte om een eigen beleid te ontwikkelen. Dit schept mogelijkheden voor maatgerichte activering naar werk. Een kenmerk van de populatie in de WWB is dat een groot aantal cliënten zeer ver van de arbeidsmarkt staat. De inspectie heeft bij een aantal gemeenten onderzocht op welke wijze zij beleid ten uitvoer brengen gericht op activering van cliënten. Geconcludeerd wordt dat de inzet van de gemeenten om bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt weer geschikt te krijgen goed is. De resultaten zijn echter beperkt. Het overgrote deel van deze groep bijstandsgerechtigden heeft na afloop van een traject voor sociale activering nog steeds een slechte kans om werk te vinden. Wel scoort ongeveer de Bron: Bibliotheek SZW

Link naar bestand

<http://www.onderzoekwerkeninkomen.nl/rapporten/cxi27gk8>

In de bijstand, en dan

Wat gemeenten doen aan activering van pas ingestroomde bijstandsccliënten

In de bijstand, en dan

Wat gemeenten doen aan activering van pas ingestroomde bijstandsccliënten

R 07/06, april 2007
ISSN 1383-8733
ISBN 978-90-5079-181-6

Voorwoord

Sinds de inwerkingtreding van de Wet werk en bijstand vindt een strengere selectie plaats aan de poort van de bijstand.

Uit het onderzoek blijkt dat deze verscherpte selectie erin heeft geresulteerd dat het overgrote deel van de pas ingestroomde WWB-cliënten niet zelfstandig in staat wordt geacht om terug te keren naar de arbeidsmarkt. Zij hebben hierbij doorgaans ondersteuning nodig van de gemeente.

In dit rapport geeft de inspectie haar oordeel over de mate waarin gemeenten activiteiten ondernemen om pas ingestroomde bijstandcliënten naar werk te begeleiden. De inspectie baseert haar oordeel op grootschalig dossieronderzoek, aangevuld met informatie uit interviews bij gemeenten.

Mw. mr. drs. C. Kervezee
Inspecteur-generaal

Inhoud

1	Inleiding	7
1.1	Onderzoeksvragen	7
1.2	Onderzoeksmethode	7
2	Het eerste uitkeringsjaar	9
2.1	Beleidscontext	9
2.2	Instroom	10
2.3	Uitkeringstoekenning	11
2.4	Trajectaanbod	12
2.5	Uitstroom	15
3	Oordeel	19
4	Reactie Centrale organisatie werk en inkomen	21
	Lijst van afkortingen	22
	Bijlage: Reactie Centrale organisatie werk en inkomen	23
	Publicaties van de Inspectie Werk en Inkomen	27

I Inleiding

Werk, tenzij. Deze twee woorden geven de kern weer van de filosofie achter de Wet werk en bijstand (WWB). Dit betekent dat bij elke aanspraak op bijstand de (terug)weg naar werk voorop staat. Als de gemeente al ontheffing van arbeidsplicht verleent, dan is dit op individuele gronden en niet omdat de cliënt tot een bepaalde groep behoort. Of het nu gaat om alleenstaande ouders, ouderen, of mensen met een medische beperking, werk is voor iedereen jonger dan 65 jaar in principe het uitgangspunt, vrijblijvendheid geen optie.

Natuurlijk kunnen er omstandigheden zijn, waardoor een cliënt de arbeidsmarkt niet (direct) kan betreden. De WWB biedt gemeenten de mogelijkheid om voorzieningen aan te bieden die passen bij de cliënt, zodat deze zo snel mogelijk de arbeidsmarkt kan betreden.

Dit rapport heeft als onderwerp de activering van mensen die begin 2005 een WWB-uitkering hebben gekregen. Met de invoering van de WWB hebben gemeenten meer beleidsruimte én beleidsverantwoordelijkheid gekregen om de doelen van de wet te bereiken. Gemeenten zijn ook financieel volledig verantwoordelijk voor de uitvoering van de wet. Dat betekent dat het voor gemeenten financieel gezien gunstig is als cliënten snel weer aan het werk komen.

Dit rapport schetst een beeld van wat er gebeurt met een cliënt in het eerste jaar in de WWB-uitkering. Het rapport mondt uit in een oordeel over de mate waarin gemeenten activiteiten ondernemen om cliënten weer uit te laten stromen uit de uitkering, bij voorkeur naar werk.

I.1 Onderzoeksvragen

De centrale vraag voor dit onderzoek luidt: in hoeverre leidt de uitvoering van de WWB door de gemeenten tot uitstroom van pas ingestroomde bijstandcliënten uit de uitkering en/of naar werk?

Om deze vraag te beantwoorden zijn de volgende subvragen geformuleerd:

- Welk beleid hebben gemeenten ontwikkeld en welke activiteiten ondernemen gemeenten om de cliënten die pas ingestroomd zijn in een WWB-uitkering te activeren?
- Wat zijn de resultaten van de activiteiten van gemeenten in termen van uitstroom uit de uitkering?

I.2 Onderzoeksmethode

- Steekproef en dossieronderzoek

Voor dit onderzoek is een steekproef getrokken, waarin de gemeenten zijn geselecteerd aan de hand van het aantal ingestroomde cliënten in de WWB. Een grotere gemeente met meer instroom heeft op deze wijze meer kans om in het onderzoek terecht te komen.

Bij de 53 geselecteerde gemeenten zijn vervolgens in totaal 1.265 dossiers onderzocht. De cliënten zijn tot maximaal 14 maanden na instroom in de uitkering gevolgd, of tot het moment dat de cliënt uitstroomde tijdens de onderzoeksperiode. De dossiers zijn aselekt geselecteerd uit de toegekende uitkeringen in het eerste kwartaal van 2005. Bij de grotere gemeenten, dat wil zeggen gemeenten met een instroom van meer dan 200 in 2004, zijn 35 dossiers onderzocht. Bij de middelgrote gemeenten, gekenmerkt door een instroom tussen de 40 en 200 in 2004, zijn 15 dossiers onderzocht. Bij de kleine gemeenten, met minder dan 40 instroom, zijn 10 dossiers onderzocht. Waar de instroom bij de kleinste gemeenten te klein is om 10 dossiers te onderzoeken, zijn clusters gevormd met naburige gemeenten. Deze aanpak leidt er toe dat de resultaten van dit onderzoek niet alleen voor de onderzochte gemeenten gelden, maar naar alle gemeenten kunnen worden gegeneraliseerd. Om de onderzoeksbelasting voor de gemeen-

ten te beperken, zijn per gemeente maximaal 35 dossiers onderzocht, ook in de vier grootste gemeenten. Dit betekent dat uitkeringsgerechtigden uit de vier grootste gemeenten enigszins zijn ondervertegenwoordigd in de steekproef. Uit de analyse is echter gebleken dat dit geen substantiële invloed heeft gehad op de resultaten.

Van de dossiers is de periode 1 januari 2005 tot en met 1 maart 2006 onderzocht. Van elk dossier zijn onder meer in beeld gebracht de kenmerken van de cliënt, het tijdstip en de aard van de activiteiten om de cliënt te laten uitstromen en de resultaten hiervan. Hiervoor is een standaard vragenlijst gebruikt, die bestond uit 84 vragen. Deze vragenlijst is in februari 2006 getest bij drie pilotgemeenten. De verdeling van de gemeenten over de regio's en gemeente grootteklassen is als volgt:

Tabel 1

Verdeling dossiers over gemeentegrootte en regio'spreiding

Omvang gemeenten	Aantal gemeenten per regio				Totaal aantal gemeenten	Aantal dossiers
	Noord	West	Oost	Zuid		
Groot	10	9	3	8	30	1.050
Middelgroot	1	3	3	0	7	105
Klein ¹	2	7	5	2	16	130
Totaal	13	19	11	10	53	1.285 ²

Onder de regio Noord vallen de provincies Friesland, Groningen en Drenthe. De regio Oost omvat de provincies Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West is Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht. De regio Zuid ten slotte bestaat uit de provincies Noord-Brabant, Zeeland en Limburg.

- Interviews casemanagers

Naast het dossieronderzoek zijn er ook interviews met casemanagers gehouden bij 10 gemeenten. Bij de meeste gemeenten is met 2 casemanagers een gesprek gevoerd, waarbij de beleidscontext en de selectiecriteria voor trajectaanbod aan de orde zijn gekomen. De interviews hebben na afronding van het dossieronderzoek plaatsgevonden, in de periode augustus tot en met oktober 2006.

- Gemeentelijk beleidscontext

Het beleid dat gemeenten hebben geformuleerd voor de activering van WWB-cliënten is in een ander onderzoek van IWI geanalyseerd.³ Voor dit rapport zijn de hoofdpunten van deze beleidsanalyse meegenomen in paragraaf 2.1. Daarnaast zijn de resultaten van de kwalitatieve beleidsanalyse in kwantitatieve termen omgezet en gebruikt om groepen gemeenten van elkaar te onderscheiden.

- Afbakening

Dit onderzoek richt zich op de uitvoering van de gemeente vanaf de uitkeringstoekenning. De preventieve taak van het CWI en de gemeente is bewust niet meegenomen in het onderzoek.⁴

¹ Bij de kleine gemeenten zijn niet bij iedere gemeente 10 dossiers onderzocht, vanwege te lage aantallen instroom.

² Bij 1 gemeente zijn door een technisch mankement de onderzoeksgegevens van 20 dossiers verloren gegaan.

³ Zie verkennende studie *Maatwerk in de uitvoering van de WWB, IWI, april 2007*.

⁴ IWI voert een apart onderzoek uit naar preventie, dat omstreeks medio 2007 gepubliceerd zal gaan worden.

2 Het eerste uitkeringsjaar

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste bevindingen van het onderzoek gepresenteerd. In paragraaf 2.1 komt het beleid aan de orde dat gemeenten voeren bij de activering van bijstandcliënten. In paragraaf 2.2 wordt een beeld geschetst van de ingestroomde cliënten die in het onderzoek zijn betrokken. Paragraaf 2.3 behandelt het proces van de uitkeringstoekenning. In paragraaf 2.4 wordt het trajectaanbod door gemeenten behandeld. In paragraaf 2.5 komt tenslotte aan de orde hoeveel mensen tijdens het eerste uitkeringsjaar uitstromen en waar zij heen gaan.

2.1 Beleidscontext

- Geen ontheffing van arbeidsplicht
Gemeenten kunnen WWB-cliënten niet zonder meer ontheffen van arbeidsplicht. Zogeheten categoriale ontheffing van arbeidsplicht is wettelijk niet meer mogelijk.⁵ Alleen op individuele gronden kan de gemeente tijdelijk ontheffing verlenen. Uit interviews met casemanagers blijkt dat de beleidsintentie inderdaad is om geen ontheffing te verlenen, alleen bij bijzondere persoonlijke omstandigheden kan deze verleend worden. Dit gebeurt vooral als een medische keuring hiertoe aanleiding geeft. Ook voor ouderen geldt in principe geen ontheffing van de arbeidsplicht, hoewel in de praktijk een gedoogbeleid wordt gevoerd.

Het beleid dat gemeenten hanteren bij de arbeidsplicht van alleenstaande ouders met kinderen onder de twaalf jaar is sterk wisselend. Aan de ene kant van het spectrum krijgen alleenstaande ouders met kinderen onder de vijf jaar de arbeidsplicht opgelegd als kinderopvang geregeld is. Aan de andere kant zijn er gemeenten die de ouder met een kind jonger dan twaalf jaar de keuze laat om voor de kinderen te zorgen.

- Een traject om snel weer aan het werk te komen
Het beleid van gemeenten is erop gericht om cliënten zo snel mogelijk weer aan het werk te krijgen. De meeste gemeenten geven aan dat zij voor de recente instroom een vorm van Work First hanteren om dit doel te bereiken. Hoe 'Work First' in de praktijk wordt ingevuld, verschilt per gemeente. Ook de functie of doelstelling van dergelijke trajecten varieert: sommige gemeenten hanteren Work First als diagnosemiddel om te bekijken of de cliënt snel weer aan het werk kan terwijl andere gemeenten Work First instrumenten inzetten om cliënten arbeidsgewenning en dagritme op te laten doen. Tot slot wordt Work First gebruikt als afschrik middel; door de cliënt onaantrekkelijk werk aan te bieden, stimuleert de gemeente de cliënt om zelf werk buiten de uitkering te zoeken. Grote gemene deler in de diverse vormen van Work First is dat een cliënt zo snel mogelijk na aanvang van de uitkering weer in een werksituatie belandt. Work First wordt ook aangeboden aan potentiële cliënten, als preventie om niet tot uitkeringsverstrekking over te hoeven gaan. Deze vorm van Work First wordt niet in dit onderzoek beschreven, het startpunt is in dit onderzoek een toegekende WWB-uitkering.⁶ Behalve op Work First zetten gemeenten vooral in op bemiddeling en het verstrekken van loonkostensubsidies om de cliënten zo spoedig mogelijk uit te laten stromen, de kortste weg naar werk. Gemeenten geven in het beleid aan dat langdurige trajecten die meer gericht zijn op het versterken van de persoonlijke kwalificaties, zoals scholing, in weinig gevallen aangeboden worden. De scholing die wordt aangeboden zijn meestal beroepsgerichte opleiding. Voor de cliënten voor wie op korte termijn geen reëel perspectief op arbeid bestaat, behoren maatschappelijke trajecten tot de mogelijkheden.⁷

- Financiële context: overschotten op het werkdeel
De financiële context waarbinnen een gemeente opereert varieert sterk. Het budget is sinds 2004 onderverdeeld in twee delen, het inkomensdeel (I-deel) voor de uitkeringsverstrekking en het werkdeel (W-deel) voor de activering van de cliënten. Het I-deel wordt ieder jaar vastgesteld, waarbij rekening wordt gehouden met de ramingen van de omvang van de groep bijstandsgerechtigden jonger dan 65 jaar. Deze omvang is in de loop van de tijd gedaald. Voor gemeenten betekent dit dat zij er financieel op achteruit gaan als zij minder uitstroom realise-

⁵ Onder de Abw kregen cliënten ouder dan 57? jaar en alleenstaande ouders automatisch een ontheffing.

⁶ Het onderzoek van de Raad voor Werk en Inkomen 'Ontwikkelingen op de re-integratiemarkt' van juli 2006 laat dezelfde resultaten zien.

⁷ Artikel 6, lid c WWB.

De Wet inschakeling werkzoekenden (Wiw) was een landelijk geldende wet, bedoeld om langdurig werklozen, uitkeringsgerechtigden en werkloze jongeren in korte tijd aan een baan te helpen. Deze mensen kregen begeleiding en konden met behulp van integratie-instrumenten als cursussen en opleidingen, een werkervaringplaats of een gesubsidieerde Wiw-baan hun kansen op werk vergroten. In en doorstroombanen (ID-banen) gaven langdurig werklozen een kans in- en door te stromen in gesubsidieerde arbeidsplaatsen en daarna uit te stromen naar een reguliere werkplek. Het Besluit In- en doorstroombanen was een landelijk geldend besluit. Beide zijn afgeschaft met de inwerkingtreding van de WWB.

ren dan het landelijk gemiddelde. Binnen de onderzochte gemeenten is het aantal gemeenten met een tekort op het I-deel over 2005 gestegen ten opzichte van 2004. Op het W-deel drukken de verplichtingen die gemeenten zijn aangegaan voor Wiw- en ID-banen.⁸ Deze verplichtingen maken in sommige gemeenten tot 75 procent van het totale W-budget uit. In de afgelopen jaren hebben veel gemeenten deze verplichtingen versneld afgebouwd, waardoor een groter deel van het W-budget beschikbaar is gekomen voor de activering. Opvallend is dat de meeste gemeenten het W-budget niet volledig besteden. Dit leidt niet zelden tot grote overschotten op het W-deel.⁹

Met de aantrekkelijke arbeidsmarkt zijn gemeenten beleidsmatig meer aandacht gaan besteden aan contacten met werkgevers, bijvoorbeeld door speciaal aangestelde acquisitiemedewerkers. Dit biedt gemeenten de mogelijkheid om bijstandsccliënten direct naar werk te bemiddelen. Ook werken de afdelingen economische zaken en sociale zaken van gemeenten vaker samen ten aanzien van het vestigingsbeleid voor werkgevers.

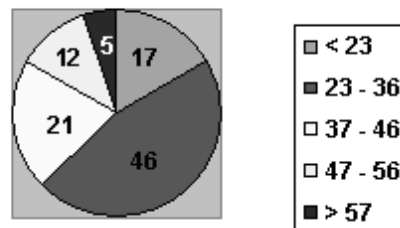
2.2 Instroom

Veel jonge, kansarme cliënten

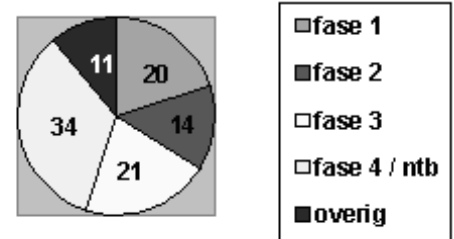
9

Uit het onderzoek van Regioplan 'Onderbenutting W-deel' van oktober 2006 blijkt dat één van de belangrijkste oorzaken van onderbenutting de snelle afbouw van oude vormen van gesubsidieerde arbeid (ID/WIW) is. Ook wordt als mede-oorzaak voor het onderbenutten van het W-deel door een aantal gemeenten genoemd het feit dat zij tevens gebruik maken van andere financiële bronnen, zoals ESF-middelen. Volgens het rapport van de Raad voor Werk en Inkomen 'De route naar resultaat' (re-integratiemarktanalyse) van juli 2006 heeft het feit dat gemeenten geld overhouden op hun W-deel mogelijk te maken met de ruime meeneemregeling van het WWB-budget en met de voorzichtigheid van gemeenten.

Figuur 1 Leeftijd

Figuur 2 Fase-indeling

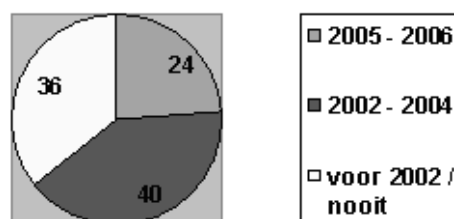
Uit figuur 1 blijkt dat bijna de helft van de nieuwe cliënten bestaat uit jonge werklozen (23 - 36 jaar). De categorieën 37 - 46 jarigen en jongeren onder de 23 nemen een middenpositie in, zij vormen allebei ongeveer 20 procent van de instroom. Het restant wordt gevormd door een kleine groep 47 - 56 jarigen en de kleinste groep van de instroom, personen van 57 jaar en ouder.

Figuur 2 geeft de fase-indeling van de ingestroomde cliënten weer. Fase 4-clliënten en cliënten van wie het CWI de fase-indeling nog niet heeft bepaald, of van wie de fase-indeling onbekend is, vertegenwoordigen bijna de helft van de instroom.¹⁰ Dit zijn de cliënten voor wie een spoedige terugkeer in het arbeidsproces niet voor de hand ligt. Het deel van de cliëntenpopulatie met een fase-indeling in 1 of 2 is verhoudingsgewijs kleiner. Uit de onderzoeksdata blijkt dat de instroom naar fase-indeling niet verschilt voor grotere en kleinere gemeenten.

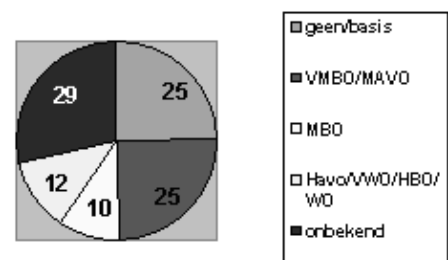
10

Inmiddels is deze fase indeling losgelaten en maken CWI en gemeenten onderling afspraken over de inrichting van de indicering van cliënten.

Figuur 3 Laatst gewerkt

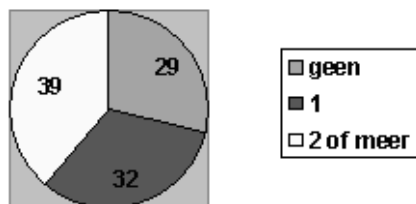
Figuur 4 Hoogst behaalde diploma

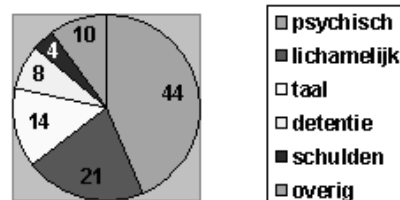
11
 Startkwalificatie: vanaf Havo/Vwo of MBO-2 niveau. Deze opleidingen worden minimaal noodzakelijk geacht om duurzaam de arbeidsmarkt te kunnen betreden.

Werkervaring en opleidingsniveau zeggen iets over de mate waarin een cliënt aansluiting zal vinden met de arbeidsmarkt, in de figuren 3 en 4 zijn deze kenmerken opgenomen. Een derde deel van de nieuwe cliënten heeft nooit of lange tijd niet gewerkt. Slechts een kwart van de cliënten heeft recente werkervaring of werkt parttime naast de uitkering. Ongeveer de helft van de instroom heeft een laag opleidingsniveau, een kwart niet meer dan basisonderwijs en een kwart heeft een VMBO of Mavo-opleiding afgerond. Minder dan een kwart heeft een MBO- of hogere opleiding gevolgd en heeft derhalve een startkwalificatie.¹¹

Figuur 5 Aantal belemmeringen

Figuur 6 Type belemmeringen

Bij het bepalen welk traject een cliënt krijgt aangeboden, is het voor de gemeente belangrijk te weten welke factoren voor de cliënt een belemmering vormen om aan werk te komen. Figuur 5 laat zien dat de meeste cliënten (70 procent) die instromen te maken hebben met één of meer belemmeringen. De grootste groep cliënten daarvan heeft zelfs twee of meer belemmeringen. Figuur 6 geeft aan dat psychische belemmeringen verreweg het meest voorkomen, gevolgd door lichamelijke en taalbelemmeringen.

Uit de analyse van bovengenoemde cliëntkenmerken concludeert de inspectie dat veel van de cliënten die instromen in de bijstand, zijn aangewezen op begeleiding van de gemeente om aan het werk te kunnen. De meeste cliënten zijn relatief jong, maar recente werkervaring is schaars en het opleidingsniveau is laag. Zij staan te ver van de arbeidsmarkt om op eigen kracht een baan te krijgen, vaak als gevolg van meervoudige problematiek. Slechts ongeveer een derde van de cliënten is ingedeeld in fase 1 of 2. Dit zijn de cliënten die wellicht op eigen kracht kunnen uitstromen.

2.3 Uitkeringstoekenning

Duur van het toekenningsproces

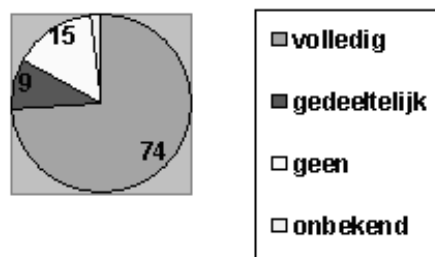
Bij drie op de vier cliënten is de uitkering binnen drie maanden vastgesteld. De snelheid van de uitkeringstoekenning blijkt geen factor van betekenis te zijn voor de activering of de uitstroom van de cliënt. Een cliënt bij wie de uitkering sneller wordt vastgesteld heeft geen grotere kans op een traject of een grotere kans om binnen een jaar weer uit te stromen uit de uitkering.

In driekwart van de gevallen is in het dossier geen informatie aangetroffen over de begeleiding door het CWI van fase 1-clieënten tijdens de eerste zes maanden. Kennelijk hebben veel gemeenten geen afspraken gemaakt met het CWI over het uitwisselen van deze informatie. Gezamenlijke huisvesting van CWI, gemeentelijke sociale dienst en UWV in een bedrijfsverzamelgebouw, lijkt afgezien van een snellere uitkeringstoekenning geen positief effect te hebben op het trajectaanbod of de uitstroomkans van een cliënt.

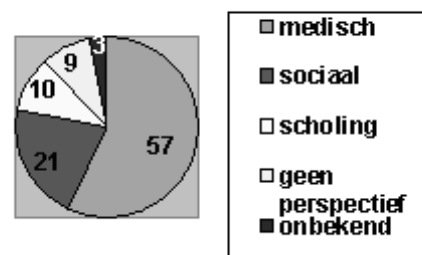
Arbeidsverplichtingen: weinig ontheffingen

Een belangrijk keuzemoment in de vormgeving van de activering is het al dan niet opleggen van de arbeidsplicht aan cliënten. Het verlenen van een ontheffing is een indicatie dat de casemanager de cliënt (tijdelijk) niet geschikt acht tot het verrichten van arbeid.

Figuur 7 Arbeidsplicht

Figuur 8 Reden ontheffing

Gemeenten zijn zeer terughoudend in het verlenen van ontheffing van de arbeidsplicht. Figuur 7 laat zien dat bijna driekwart van de instroom de volledige arbeidsplicht krijgt opgelegd. Dat is een goede indicatie dat het doel van de WWB om minder snel ontheffingen te verlenen wordt gerealiseerd. Ongeveer tien procent van de cliënten heeft een (gedeeltelijke) ontheffing van een of meerdere verplichtingen of van het aanvaarden van een voltijdsbaan.

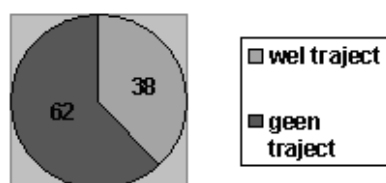
Ontheffingen worden vooral gegeven aan cliënten met medische belemmeringen (figuur 8), na een medische keuring. Cliënten krijgen ook op sociale gronden een ontheffing.¹² De ontheffing wegens scholing is meestal een gedeeltelijke vrijstelling die alleen betrekking heeft op ontheffing van de sollicitatieplicht. Een kleine groep heeft een ontheffing gekregen op basis van het ontbreken van enig arbeidsmarktperspectief. Bij deze groep is vaak sprake van zeer beperkte opleiding en werkervaring in combinatie met hogere leeftijd.

¹² Zie ook rapport Rekenkamer Amsterdam, januari 2007.

2.4 Trajectaanbod

Weinig cliënten krijgen een traject

Figuur 9 Trajectaanbod

Over het gehele onderzoeksbestand gezien krijgt volgens figuur 9 bijna 40 procent in het eerste jaar in de uitkering een traject aangeboden. Trajecten worden vooral aangeboden aan cliënten zonder ontheffing. Kenmerken van gemeenten spelen geen belangrijke rol in het verklaren wie wel en wie geen traject krijgt aangeboden.

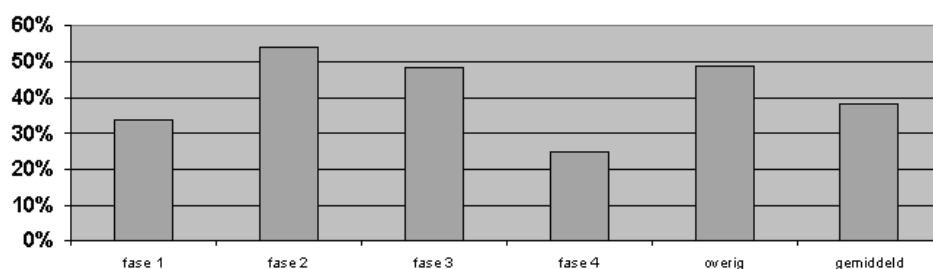
Gemeenten hebben aangegeven dat zij zich in de eerste jaren na de invoering van de WWB vooral hebben geconcentreerd op de recente instroom. De inzet was om deze relatief kansrijke groep weer zo snel mogelijk uit te laten stromen, in de hoop daarmee het bestandsvolume te verkleinen. In vergelijking met het in paragraaf 2.3 gepresenteerde percentage cliënten dat de arbeidsplicht is opgelegd, bijna 75 procent, is het in dit onderzoek geconstateerde 40 procent trajectaanbod echter bijzonder laag.

Niet iedere ingestroomde cliënt heeft een traject nodig om weer uit te kunnen stromen uit de uitkering. De fase-indeling van de cliënt geeft bij benadering weer hoe groot de afstand van de cliënt tot de arbeidsmarkt is. Bij een fase 1-client is deze afstand kort, bij een fase 4-client lang. De gedachtegang achter de fase-indeling is als volgt:¹³ Een fase 1-client wordt geacht om binnen korte tijd, op eigen kracht, een baan te kunnen vinden. Een fase 2- en een fase 3-client worden geacht om ook binnen niet al te lange tijd een baan te kunnen vinden, waarbij wel enige hulp van de gemeente nodig zal zijn. Het is met name deze groep die het meeste baat zou kunnen hebben bij een re-integratietraject. Een fase 4-client staat te ver van de arbeidsmarkt af om uit

¹³ Zie artikel 36 lid L SUWI, uitgewerkt in artikel 2.1 regeling SUWI.

te kunnen stromen naar werk. Bij deze cliënten zal eerst door middel van een voortraject aan het wegnemen van individuele belemmeringen gewerkt moeten worden, voordat uitstroom naar werk mogelijk zal zijn. Voor een deel van de fase 4-clieënten zal het überhaupt bijzonder moeilijk worden om ooit nog uit te stromen. De meeste cliënten met een ontheffing van de arbeidsplicht zijn in deze fase ingedeeld.

Figuur 10 trajectaanbod naar fase

Een vergelijking laat zien (figuur 10) dat de fasen 1 en 4 minder dan gemiddeld een trajectaanbod krijgen, en de fasen 2, 3 en overig meer dan gemiddeld een trajectaanbod krijgen. Hoewel fase 2 en 3-clieënten wel de prioriteit krijgen, is het percentage cliënten dat een trajectaanbod krijgt niet bijzonder hoog. Cliënten waarvan de fase-indeling nog niet is bepaald, krijgen ongeveer even vaak een traject aangeboden als fase 3-clieënten.

Fase 4-clieënten staan nog op een te grote afstand en krijgen niet de prioriteit bij het trajectaanbod. Gespecificeerd voor de fase 4-clieënten zonder ontheffing blijkt ongeveer 35 procent een traject te krijgen, vrijwel even hoog als het percentage fase 1-clieënten met een traject. Deze uitkomsten liggen in lijn met het uitgangspunt dat fase 1-clieënten zelfredzaam genoeg zijn en geen traject van de gemeente nodig hebben om uit te stromen. Voor de fase 4-clieënten zonder ontheffing ligt dat anders. Zij zullen mogelijk een langdurig traject nodig hebben om weer uit te kunnen stromen naar werk.¹⁴ Toch krijgen deze cliënten in het eerste jaar geen hoge prioriteit.

14

In het onderzoek van de Sociaalwetenschappelijke afdeling van de gemeente Rotterdam 'De juiste klant op het juiste traject' van februari 2006 wordt geconcludeerd de klanten die in de praktijk de meeste baat hebben bij deelname aan re-integratietrajecten- namelijk de kansarmen- juist minder vaak een aanbod krijgen. Zo blijken trajecten minder vaak ingezet te worden bij vrouwen, lager opgeleiden en klanten met door de klant-manager benoemde medische belemmeringen.

Tabel 2

Mate van sluitende aanpak

	Fase 1	Fase 2	Fase 3	Fase 4	Overig	Totaal	Totaal uitstroom
Totale bestand	255	178	261	424	140	1.258	1.258
Af: Ontheffing	4	3	16	139	17	179	
Met traject	0	1	2	5	3	11	
Uitgestroomd	0	1	5	55	5	66	66
Bestand excl. ontheffing	251	175	245	285	123	1.079	
Voldoet: Traject binnen 1 jaar na ingang uitkering, uitgestroomd	40	38	35	24	23	160	160
Voldoet: Traject binnen 1 jaar na ingang uitkering, niet uitgestroomd	34	42	69	49	31	225	
Voldoet: Geen traject binnen 1 jaar na ingang uitkering, wel uitgestroomd	132	54	61	76	33	356	356
Totaal voldoet	206	134	165	149	87	741	
	(82%)	(77%)	(67%)	(52%)	(71%)	(69%)	
Voldoet niet: Traject pas na 1 jaar in de uitkering	0	8	6	8	0	22	
Voldoet niet: Uitgestroomd na 1 jaar in de uitkering, geen traject binnen 1 jaar	4	2	3	3	0	12	12
Voldoet niet: Niet uitgestroomd en geen traject	41	31	71	125	36	304	
Totaal voldoet niet	45	41	80	136	36	328	594
	(18%)	(23%)	(33%)	(48%)	(29%)	(31%)	(47%)

Van een volledig sluitende aanpak, waarbij aan iedere arbeidsplichtige cliënt binnen een jaar een traject is aangeboden of is uitgestroomd uit de uitkering, blijkt geen sprake.¹⁵ In tabel 2 wordt allereerst uit het totale bestand de cliënten met een volledige ontheffing gehaald, vervolgens wordt voor de cliënten zonder volledige ontheffing bekeken of sprake is van uitstroom of een trajectaanbod in het eerste jaar. Beide categorieën bij elkaar opgeteld levert het percentage op

15

Zie Memorie van Toelichting WWB, paragraaf 3.2.4.

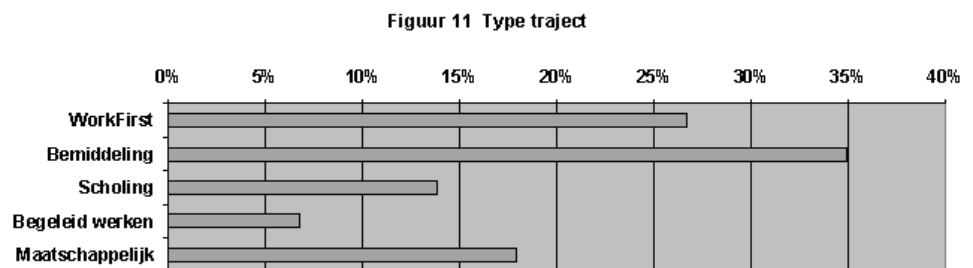
dat voldoet aan de sluitende aanpak. Vervolgens wordt de groep cliënten die niet voldoet aan de sluitende aanpak uitgesplitst in drie deelcategorieën. De eerste deelgroep heeft wel een traject gekregen, echter na het eerste uitkeringsjaar. Deze groep is klein, wat te maken heeft met de onderzoeksperiode. Cliënten zijn maximaal 14 maanden gevolgd. Hetzelfde geldt voor de tweede deelgroep, die later dan een jaar na aanvang is uitgestroomd maar geen traject in het eerste jaar heeft gehad. De derde deelgroep heeft geen traject aangeboden gekregen en is ook niet uitgestroomd.

Voor fase 1-clieënten is de mate van sluitende aanpak het hoogst, 82 procent van de cliënten is uitgestroomd uit de uitkering of heeft een trajectaanbod gehad in het eerste jaar van de uitkering. Dit percentage neemt af voor de fase 2 tot en met 4-clieënten. Van de fase 2-clieënten krijgt ongeveer een kwart geen trajectaanbod van de gemeente, terwijl uitstroom op eigen kracht blijkbaar niet mogelijk was. Bij de fase 3-clieënten is dit een derde en bij fase 4-clieënten zelfs bijna de helft van de cliënten. Van het totale bestand zit bijna een derde aan het einde van het eerste uitkeringsjaar nog steeds in de uitkering zonder een trajectaanbod van de gemeente gekregen te hebben.

Geld kan hierbij geen doorslaggevende rol spelen. Bijna alle gemeenten rapporteren een overschot op het W-budget. Volgens onderzoek van Regioplan ligt dat onder andere aan het achterblijven van uitgaven door een snelle afbouw van WIW/ID-banen, trage start van activiteiten en tegenvallende resultaten van de re-integratie.¹⁶

Vooraf korte trajecten gericht op snelle uitstroom

16
Regioplan, *Onderbenutting W-deel*
(2006).

De cliënten met een trajectaanbod, 40 procent van het totaal, krijgen vooral relatief kortduurende trajecten, gericht op uitstroom naar werk (figuur 11). De meeste trajecten zijn gericht op bemiddeling of op Work First, de bovenste treden van de re-integratieladder. Ongeveer 10 procent van alle cliënten in het onderzoek neemt deel aan een Work First traject (25 procent binnen de 40 procent van de cliënten die een traject hebben). Scholing komt beduidend minder voor, evenals begeleid werken. Dit is een duidelijke vertaling van de 'kortste weg naar werk' filosofie indachtig de WWB, die met name van toepassing is op de recent ingestroomde bijstandcliënten. De gemeenten investeren niet veel in scholing van de cliënt, maar zoeken naar mogelijkheden om de cliënt zo snel mogelijk weer te laten uitstromen. De andere kant van de re-integratieladder, de maatschappelijke trajecten zoals sociale activering en zorg- en hulpverleningstrajecten, komen weer meer voor.

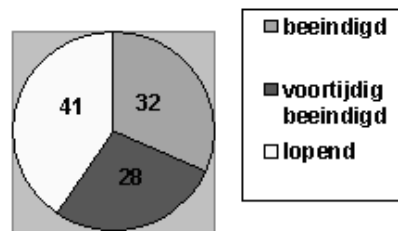
Vrijwel alle casemanagers hebben in de interviews beaamd dat zij werken volgens het adagium 'kortste weg naar werk'. De casemanager kiest het passende traject, waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de behoeften en mogelijkheden van de cliënt. Trajecten zijn in principe niet gericht op positieverbetering en een verzoek tot het volgen van algemeen vormend onderwijs wordt in de meeste gevallen niet gehonoreerd. De meeste casemanagers geven aan dat voor jongeren zonder startkwalificatie wat dat betreft een uitzondering wordt gemaakt.

Gemeenten lijken geen grote haast te maken met het starten van trajecten. Bij de cliënten waar het trajectbesluit positief is uitgevallen, start ruim de helft binnen 3 tot 6 maanden met het activeringstraject in het eerste of het tweede kwartaal van 2005. Er is geen duidelijke piek in de beginperiode te herkennen. Wellicht wachten gemeenten bij veel cliënten af of zij op eigen kracht snel weer uit de uitkering kunnen komen, en grijpen zij pas later naar inzet van een tra-

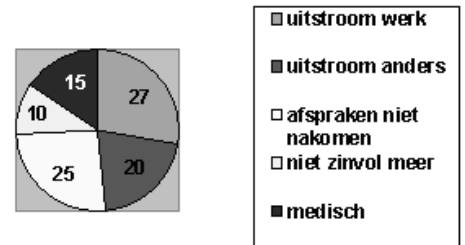
ject. Het kan ook een rol spelen dat trajecten groepsgewijs gestart worden, en gewacht moet worden tot het juiste aantal deelnemende cliënten zijn samengebracht. Voor fase 1-clënten lijkt dit het geval te zijn, zij krijgen vaker tussen de 3 en de 6 maanden een traject. Fase 2-clënten worden het eerst opgepakt, de helft van de trajecten wordt binnen 3 maanden gestart. Na het eerste halfjaar is fase-indeling niet meer een onderscheidend criterium. Ongeveer 40 procent van de cliënten (ongeacht de fase-indeling) heeft een half jaar tot een jaar moeten wachten voordat het traject is gestart, in het derde of vierde kwartaal van 2005 of het eerste kwartaal van 2006.

Veel trajecten zijn nog niet afgerond

Figuur 12 Status traject ultimo 2006
- I

Figuur 13 Reden voortijdige beëindiging traject

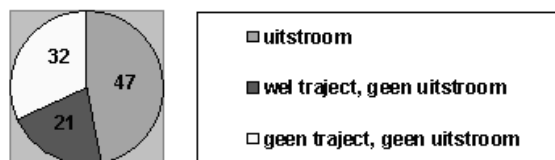
Uit de figuren 12 en 13 is af te leiden dat de gestarte trajecten in een kwart tot een derde van de gevallen geslaagd zijn, in de zin dat bij regulier beëindigde trajecten de beoogde doelstellingen zijn gerealiseerd of bij voortijdig beëindigde trajecten de cliënt is uitgestroomd uit de WWB. De looptijd van het onderzoek is te kort om de volledige effectiviteit van de trajecten te kunnen meten. Ongeveer 40 procent van de trajecten is tijdens de onderzoeksperiode nog niet afgerond, hiervan is de effectiviteit nog niet te meten.

Van een kwart tot een derde van de trajecten kan gesteld worden dat zij tijdens de onderzoeksperiode niet tot succes hebben geleid, dit zijn de regulier beëindigde trajecten waarbij de beoogde doelstellingen niet zijn gerealiseerd en de voortijdig beëindigde trajecten waarbij de cliënt niet uit de WWB is gestroomd.

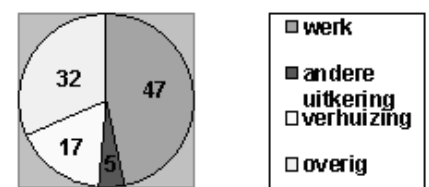
2.5 Uitstroom

Een kwart is binnen het jaar weer aan het werk

Figuur 14 Eindsituatie

Figuur 15 Reden uitstroom

Figuur 14 wijst uit dat iets minder dan de helft van de cliënten binnen een jaar weer uit de WWB-uitkering stroomt. Ongeveer 20 procent van de cliënten heeft nog wel een uitkering, maar heeft een traject aangeboden gekregen. Bijna een derde van de cliënten heeft aan het einde van het eerste uitkeringsjaar nog geen aanbod van de gemeente gekregen.

De helft van de uitgestroomde cliënten (dus een kwart van alle cliënten) gaat aan het werk, zie figuur 15. Bijna 60 procent daarvan heeft een tijdelijk contract gekregen, al dan niet via het uit-

17
 Duurzaam wordt gedefinieerd als
 langer dan zes maanden.

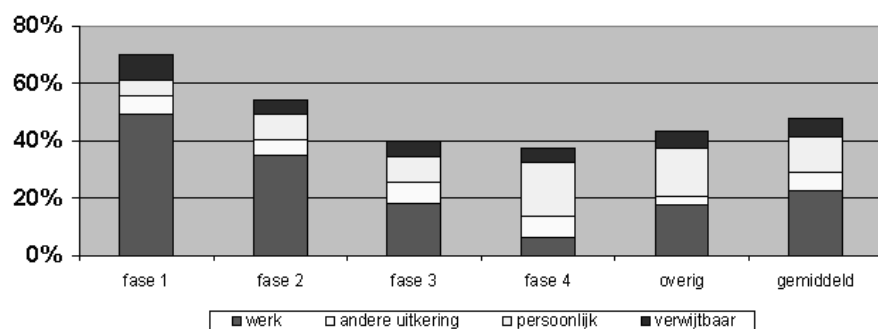
18
 IWI heeft afzonderlijk onderzoek
 naar draaideurgevallen uitgevoerd,
 waaruit bleek dat ongeveer 30 pro-
 cent van de totale instroom WWB
 in het eerste kwartaal 2005 uit
 terugval bestond. Zie IWI,
 Verkennende Studie naar terugval
 in WW- en WWB-uitkering, 2006.

zendbureau. De casemanagers geven in de interviews aan dat zij onderkennen dat cliënten vaak uitstromen naar tijdelijk werk. Ongeveer een kwart van de cliënten die gaan werken heeft een vast contract gekregen. Uitstroom naar gesubsidieerde arbeid is nauwelijks aangetroffen. Of deze uitstroom duurzaam is of niet kan niet vastgesteld worden, daarvoor was de onderzoeksperiode te kort.¹⁷ Volgens de casemanagers zijn de aantallen draaideurcliënten beheersbaar.¹⁸

Bij twintig procent van de uitstroom is in feite geen sprake van uitstroom uit de keten van werk en inkomen. Ongeveer vijf procent is overgegaan naar een Wajong-uitkering van het UWV (in een enkel geval een AOW-uitkering bij de SVB), zeventien procent is verhuisd naar een andere gemeente en vervolgt daar de WWB-uitkering.

De laatste uitstroomcategorie, goed voor een derde van de uitstroom, heeft betrekking op overige redenen. De meest voorkomende reden daarbinnen is het niet voldoen aan de informatieplicht. Andere uitstroomredenen zijn het starten van een studie met behulp van studiefinanciering, het aangaan van een huwelijk of een samenwoningrelatie of cliënten die in detentie worden geplaatst.

Figuur 16 Uitstroom binnen 1 jaar naar reden

Onderverdeeld naar fase-indeling in figuur 16 valt op dat de uitstroom naar werk vooral bij fase 1 en fase 2-clieuten optreedt. Bij fase 3-clieuten neemt de uitstroom sterk af, deze is bijna net zo hoog als bij fase 4-clieuten. Het grootste verschil tussen fase 3 en fase 4-clieuten is de uitstroomredenen. Bij fase 3-clieuten is de belangrijkste reden nog uitstroom naar werk, bij fase 4 is uitstroom om persoonlijke redenen de meest voorkomende. De resultaten voor de fase overig-clieuten zijn vergelijkbaar met de fase 3-clieuten.

De uitstroom neemt in absolute aantallen af in het tweede halfjaar in vergelijking tot het eerste halfjaar. In het eerste halfjaar stroomt 25,5 procent van de cliënten uit, in het tweede halfjaar zakt dat tot 18,5 procent. Het aandeel uitstroom naar werk neemt in de tijd gezien af. Van de uitstroom in de eerste 3 maanden is meer dan de helft uitstroom naar werk. In de 3e tot en met de 6e maand zakt dit tot iets beneden de helft en in de 6e tot en met de 12e maand neemt het af tot een derde van de totale uitstroom in die periode. De veronderstelling dat een cliënt minder kans krijgt om uit te stromen naarmate de periode van bijstandsafhankelijkheid langer heeft geduurd, wordt door de dossierdata ondersteund. Cliënten stromen vooral kort na aanvang van de uitkering weer uit naar werk, hoe langer de uitkering duurt hoe lager de uitstroom naar werk wordt in vergelijking met andere uitstroomredenen.

Work First trajecten meest effectief

Tabel 3

Percentage uitstroom naar type traject

Uitstroom	Work First	Bemiddeling	Scholing	Begeleid werken	Maatschappelijk	Geen traject
Geen uitstroom	44	61	64	57	77	48
Wel uitstroom, naar:	56	39	36	43	23	52
Werk	59	67	48	40	22	44
Andere uitkering	5	10	9	23	9	15
Persoonlijk	16	13	17	16	39	31
Verwijtbaar	20	10	26	23	30	10

Uit tabel 3 is af te lezen dat Work First trajecten de meest effectieve trajecten zijn in het realiseren van uitstroom. Meer dan de helft van de cliënten met een Work First traject stroomt binnen een jaar uit. De uitstroom is in meer dan de helft van de gevallen uitstroom naar werk.

Bij de bemiddelingstrajecten valt op dat de uitstroom naar werk in relatieve zin hoger is dan bij Work First. In absolute aantallen is dat echter niet zo, de totale uitstroom uit bemiddelingstrajecten is veel lager dan uit Work First trajecten. De totale uitstroom uit bemiddeling ligt op een vergelijkbaar niveau als bij scholing en begeleid werken.

Onder maatschappelijke trajecten is uitstroom nauwelijks aan de orde, zoals verwacht mag worden. Deze trajecten hebben de langste looptijd en zijn ook niet direct gericht op het realiseren van uitstroom.

Cliënten die geen traject hebben gevolgd stromen in meer dan de helft van de gevallen toch uit de uitkering gedurende het eerste jaar. Uitstroom naar werk komt in vergelijking met bemiddelingstrajecten en Work First minder voor, uitstroom wegens persoonlijke redenen komt meer voor bij cliënten die geen traject hebben gevolgd dan bij cliënten met een traject (maatschappelijke trajecten daargelaten).

3 Oordeel

De inspectie is van oordeel dat gemeenten bij het aanbieden van trajecten veel aandacht besteden aan de makkelijk plaatsbare cliënten en minder aan cliënten die moeilijker te plaatsen zijn. Juist deze cliënten hebben doorgaans langdurige begeleiding nodig voordat ze weer aan werk kunnen komen. Het percentage cliënten zonder aanbod aan het einde van het eerste uitkeringsjaar neemt toe naarmate de fase-indeling hoger wordt. Bij fase 1-clieënten betreft dit minder dan 20 procent, zij stromen voornamelijk op eigen kracht weer uit de uitkering. Bij fase 2-clieënten is iets meer dan 20 procent aan het einde van het eerste jaar nog in de uitkering zonder trajectaanbod van de gemeente. Bij fase 3-clieënten is dat al een derde van de cliënten. Van de fase 4-clieënten zonder ontheffing heeft slechts de helft een aanbod gekregen aan het einde van het eerste uitkeringsjaar.

Langdurige bijstandsafhankelijkheid is niet bevorderlijk voor de kans op uitstroom. Hoe langer iemand een bijstandsuitkering heeft, hoe moeilijker het wordt om weer aan werk te komen. Het eerste uitkeringsjaar is de periode dat kans op uitstroom het hoogst is, de 'gouden periode'. In de memorie van toelichting bij de WVB en in de sluitende aanpak wordt niet voor niets het doel gesteld dat iedere cliënt aan het einde van het eerste uitkeringsjaar is uitgestroomd of een trajectaanbod heeft gekregen. Na een jaar heeft echter ongeveer de helft van het totale aantal ingestroomde cliënten nog steeds een uitkering. Ongeveer 60 procent daarvan heeft op dat moment (nog) geen traject, terwijl naar het oordeel van IWI deze periode daarvoor wel benut had moeten worden.

Dat gemeenten weinig trajecten aanbieden aan bijstandsccliënten, kan naar het oordeel van de inspectie niet liggen aan de financiën: gezien het overschot op het W-budget dat vrijwel alle gemeenten rapporteren, zijn voldoende financiële middelen aanwezig om cliënten te kunnen ondersteunen.

De inspectie is van mening dat ondersteuning van bijstandsccliënten nodig is, zeker nu als gevolg van de zwaardere selectie aan de poort het relatieve aandeel van cliënten met belemmeringen - zoals een lage of afgebroken opleiding, of weinig werkervaring - toeneemt. Veel van deze cliënten zijn aangewezen op begeleiding van de gemeente om aan werk te komen. Mede gezien de relatief jonge leeftijd van het gros van de instromende cliënten - en daarmee mogelijk een langere uitkeringsperiode - is het de moeite waard dat gemeenten alle kansen benutten om deze cliënten te activeren.

4 Reactie Centrale organisatie werk en inkomen

De inspectie legt al haar conceptrapportages voor een bestuurlijke reactie voor aan de betrokken uitvoeringsinstanties en neemt de kern daarvan op in het rapport. Hierna volgt de reactie van de Raad van bestuur van CWI. De volledige brief van CWI is opgenomen in de bijlage.

Reactie CWI

Paragraaf 2.3 (uitkeringstoekenning) meldt dat 'in driekwart van de gevallen in het dossier geen informatie is aangetroffen over de begeleiding door CWI van fase I cliënten tijdens de eerste zes maanden. Kennelijk hebben veel gemeenten geen afspraken gemaakt met het CWI over het uitwisselen van deze informatie'.

CWI wijst erop dat de praktijk binnen CWI is dat de adviseurs met alle klanten die een WWB-uitkering aanvragen, afspraken maken over de te nemen stappen in hun zoektocht naar werk en die cliënten in dat kader ook confronteren met vacatures. Bij de overdracht van de uitkeringsaanvraag aan de gemeente hoort dan ook een overzicht van de door de klant verrichte sollicitatieactiviteiten te zijn bijgevoegd.

Na de overdracht volgt CWI de klant uiteraard nog steeds. Alleen in geval van verwijtbare gedragingen van de klant die activering belemmeren, zal CWI uit eigen beweging hiervan melding maken aan de gemeente. Ook is CWI bereid om op verzoek van de gemeente nader inzicht in de verrichte activiteiten te verschaffen. Overigens worden alle activiteiten door CWI vastgelegd in ons primaire systeem SONAR. De daarin vastgelegde klantgegevens worden niet spontaan gedeeld.

Het rapport onderstreept op dat punt echter wel het belang dat er een klantvolgsysteem binnen de keten Werk en Inkomen komt. Met de ontwikkelingen rondom het Digitaal Klant Dossier zullen op dat punt naar verwachting belangrijke stappen kunnen worden gezet.

Nawoord IWI

De inspectie onderschrijft het belang dat er een klantvolgsysteem binnen de keten Werk en Inkomen komt. Het is van belang dat beschikbare informatie over de begeleiding van pas ingestroomde cliënten gedeeld wordt tussen de uitvoeringsinstellingen. Daarmee kan de dienstverlening van zowel CWI als de gemeente zo goed mogelijk worden afgestemd op de situatie van de cliënt.

Lijst van afkortingen

AOW	Algemene Ouderdomswet
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
I-deel	Inkomensbudget
ID-banen	In- en doorstroombanen
SVB	Sociale Verzekeringsbank
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
W-deel	Werkbudget
Wiw	Wet inschakeling werkzoekenden
WWB	Wet werk en bijstand

Bijlage

Reactie Centrale organisatie werk en inkomen

Centrale organisatie werk en inkomen

Inspecteur-generaal Werk en Inkomen
T.a.v. mevr. mr.drs. C. Kervezee
Postbus 11563
2502 AN Den Haag

Naritaweg 1

Postbus 118191

1040 HD Amsterdam

Tel 020-7515000

Fax 020-7515099

www.werk.nl**Kenmerk:**

CWI/2007/124/BJA

Uw kenmerk:

2007/1795

Contactpersoon:

Poul Brands

Doorkiesnummer:

020 - 751 5214

Datum:

24 april 2007

Direct faxnummer:

020 - 751 5254

Betreft: conceptrapport In de bijstand, en dan

Geachte mevrouw Kervezee,

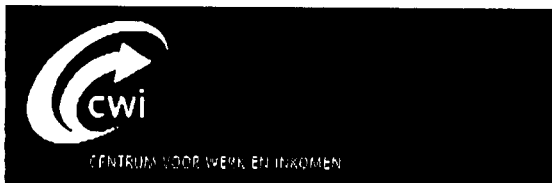
Hierbij ontvangt u mijn reactie op het conceptrapport 'In de bijstand, en dan'.

Het rapport richt zich op de uitvoering van de gemeente vanaf de uitkerings-toekenning. De preventieve taak van CWI en de gemeente is bewust niet meegenomen in het onderzoek.

De aandacht voor de activiteiten die CWI inzet om de doelgroep WWB-gerechtigden te activeren, is in dit rapport logischerwijze beperkt. Toch zie ik reden om te reageren.

Paragraaf 2.3 (uitkeringstoekenning) meldt dat 'in driekwart van de gevallen in het dossier geen informatie is aangetroffen over de begeleiding door CWI van fase 1 cliënten tijdens de eerste zes maanden. Kennelijk hebben veel gemeenten geen afspraken gemaakt met het CWI over het uitwisselen van deze informatie'.

Ik hecht er aan te benadrukken dat de praktijk binnen CWI is dat de adviseurs met alle klanten die een WWB-uitkering aanvragen, afspraken maken over de te nemen stappen in hun zoektocht naar werk en die klanten in dat kader ook confronteren met vacatures. Dit is alleen anders als de klant vanwege persoonlijke belemmeringen niet in staat is om werk te zoeken. In de geschetste situatie van fase 1 klanten speelt dat niet.

Bij de overdracht van de uitkeringsaanvraag aan de gemeente hoort dan ook een overzicht van de door de klant verrichte sollicitatieactiviteiten te zijn bijgevoegd. Gelet op de periode tussen de aanvraag en de overdracht en de fasering zijn logischerwijze niet veel (meer) bemiddelingsactiviteiten door CWI te melden.

Na de overdracht volgt CWI de klant uiteraard nog steeds. Alleen in geval van verwijtbare gedragingen van de klant die activering belemmeren, zal CWI uit eigen beweging hiervan melding maken aan de gemeente. Dat zij op verzoek van de gemeente tot nader inzicht in de verrichte activiteiten bereid is en daarover afspraken kunnen worden gemaakt, spreekt voor zich.

Overigens worden alle activiteiten door CWI vastgelegd in ons primaire systeem SONAR. De daarin vastgelegde klantgegevens worden niet spontaan gedeeld. Het conceptrapport onderstreept op dat punt echter wel het belang dat er een klantvolgsysteem binnen de keten Werk en Inkomen komt. Met de ontwikkelingen rondom het Digitaal Klant Dossier zullen op dat punt naar verwachting belangrijke stappen kunnen worden gezet.

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend

drs. R. de Groot,
Voorzitter Raad van Bestuur

Publicaties van de Inspectie Werk en Inkomen

2007

- R07/06 In de bijstand, en dan
Wat gemeenten doen aan activering van pas ingestroomde bijstandsccliënten
- R07/05 Uitvoering Wet sociale werkvoorziening 2005
- R07/04 Rndom machines
Certificering in het werkveld 'EG-richtlijn machines'
- R07/03 De waarde van vasthoudendheid
Integriteitszorg bij certificatie- en keuringsinstellingen
- R07/02 Betrokken bij kwaliteit
Borging deskundigheid bij certificatie- en keuringsinstellingen
- R07/01 Samenwerking tussen CWI en UWV bij aanvragen voor een WW-uitkering

2006

- R06/28 Duurzaamheid van re-integratie
Korte- en langetermijneffecten van re-integratie van arbeidsgehandicapten
- R06/27 Burger aan zet
Onderzoek naar de invloed van herbeoordeelde WAO-gerechtigden op hun re-integratie
- R06/26 Eerste contacten met de keten
Volgonderzoek naar de werkzoekende burger in de keten
- R06/25 Nabestaanden in beeld bij gemeenten
Beschikbaarheid en gebruik van gegevens van nabestaanden
- R06/24 De Wia-claim beoordeeld
Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen 2006 - 2008
- R06/23 UWV en Walvis
Zesde rapportage
- R06/22 Zorg om arbo
Werkveldonderzoek naar certificering van veiligheidkundigen, arbeids- en organisatiedeskundigen, arbeidshygiënist en bedrijfsartsen
- R06/21 Handhaving door de Sociale Verzekeringsbank in 2005
- R06/20 Wsw-indicatiestelling door CWI
- R06/19 De eerste stappen
Onderzoek naar de implementatie van het eerstelijnstoezicht op de Wet kinderopvang door de gemeenten in 2005
- R06/18 Zorgen voor bejegening
Onderzoek naar de wijze waarop UWV een zorgvuldige bejegening van WW- en ZW-gerechtigden en werkgevers nastreeft
- R06/17 Vreemdelingen aan het werk
Onderzoek naar de afgifte van tewerkstellingsvergunningen
- R06/16 Werken aan sociale activering
Onderzoek naar sociale activering als eerste stap naar re-integratie
- R06/15 Gedogen of handhaven
- Jaarplan 2007
- R06/14 UWV en Walvis
Vijfde rapportage
- R06/13 Het CWI-systeem Sonar in de praktijk
- R06/12 De rol van de gemeenteraad bij de Wet werk en bijstand
- R06/11 Beoordeeld en bejegend
Onderzoek naar de wijze waarop UWV een zorgvuldige bejegening voor WAO- en Wia-gerechtigden nastreeft

- R06/10 Meesterschap, vakmanschap
Een onderzoek naar certificering in de werkvelden 'springmeesters' en 'gasdeskundigen tankschepen'
- Jaarverslag 2005
- R06/09 Eén fase, één keten
De ondersteuning door CWI, UWV en gemeenten van werkzoekenden met een goede kans op werk
- R06/08 Uitvoering Wet sociale werkvoorziening 2004
- R06/07 Inzicht in kostenbesparing CWI
- R06/06 Over druk
Een onderzoek naar het functioneren van certificatie- en keuringsinstellingen in het werkveld drukapparatuur
- R06/05 Waar een wil is, is een BVG
Samenwerking van de ketenpartners bij de vorming van bedrijfsverzamelgebouwen
- R06/04 Controle in concurrentie
Uitvoering periodieke keuring en certificatie van kranen en liften
- R06/03 Samen dienstverleners
Onderzoek naar de dienstverlening aan klanten met meerdere uitkeringen
- R06/02 De controleschakel
Onderzoek naar de werking van de controleschakel in de handavingsketen
- R06/01 Doelbinding en beveiliging in de keten van werk en inkomen
De beveiliging van Suwinet en de privacy van de burger

U kunt deze publicaties opvragen bij:

Inspectie Werk en Inkomen
Afdeling Strategie en communicatie

communicatie@iwiweb.nl
www.iwiweb.nl
Telefoon (070) 304 44 44
Fax (070) 304 44 45

Prinses Beatrixlaan 82
2595 AL Den Haag

Postbus 11563
2502 AN Den Haag

